

Geneticky modifikované organizmy: Členské štáty majú mať plnú zodpovednosť za pestovanie GMO na ich území

Európska komisia dnes navrhla udeliť členským štátom právo povoliť, obmedziť alebo zakázať pestovanie geneticky modifikovaných organizmov (GMO) na celom svojom území, alebo jeho časti. Tento návrh nemá vplyv na vedecky podložený systém EÚ v oblasti udeľovania povolení na genetickú modifikáciu. Prijatý balík pozostáva z oznámenia, nového odporúčania o koexistencii geneticky modifikovaných plodín a konvenčných a/alebo ekologických plodín ako aj z návrhu nariadenia o zmene v právnych predpisoch o GMO. V novom odporúčaní o koexistencii sa členským štátom poskytuje väčšia flexibilita, aby pri prijímaní opatrení týkajúcich sa koexistencie mohli zohľadniť vlastné miestne, regionálne a vnútroštátne podmienky. Navrhovaným nariadením sa mení a dopĺňa smernica 2001/18/ES, aby členské štáty mali možnosť obmedziť alebo zakázať pestovanie GMO na svojom území.

John Dalli, komisár pre zdravie a spotrebiteľskú politiku, uviedol: „V marci tohto roku Komisia sľúbila, že do konca letného obdobia predstaví komplexný návrh našej budúcej politiky v oblasti pestovania geneticky modifikovaných plodín. Dnes svoj sľub plníme. Konkrétne opatrenia, ktoré dnes boli prijaté, umožnia členským štátom rozhodovať o pestovaní geneticky modifikovaných plodín. Doterajšie skúsenosti s geneticky modifikovanými organizmami ukazujú, že členské štáty potrebujú väčšiu flexibilitu, aby mohli upraviť koexistenciu geneticky modifikovaných a ostatných druhov plodín, ako sú konvenčné a ekologické plodiny.“ Komisár dodáva: „Poskytnutie skutočnej slobody rozhodovania na inom ako vedeckom posúdení rizík pre zdravie a životné prostredie si takisto vyžaduje zmenu platných právnych predpisov. Zdôrazňujem, že vedecky podložený systém udeľovania povolení v rámci EÚ zostáva naďalej v platnosti.“ Záverom konštatuje: „To znamená, že prioritou v oblasti pestovania geneticky modifikovaných organizmov je veľmi dôsledné posudzovanie bezpečnosti a posilnenie systému monitorovania. Komisia na tieto aspekty kladie veľký dôraz a zaväzuje sa, že v súvislosti s nimi do konca tohto roka prijme nadväzujúce opatrenia .“

Odtiaľto flexibilnejší prístup k pestovaniu GMO

Prísny systém udeľovania povolení založený na vedeckých poznatkoch, bezpečnosti a možnosti výberu pre spotrebiteľa, ktorý je už v platnosti, sa vôbec nezmení.

Poskytnutím možnosti členským štátom rozhodovať o pestovaní GMO sa občanom vyslal jasný signál, že Európa berie do úvahy ich obavy v súvislosti s GMO, ktoré sa môžu líšiť od jedného štátu k druhému. Cieľom nového prístupu je dosiahnuť správnu rovnováhu medzi zachovaním systému udeľovania povolení v EÚ a slobodou členských štátov rozhodovať o pestovaní GMO na svojom území. Uvedený návrh plní sľub v rámci politických usmernení predsedu Barrosa zo septembra 2009. Zaradenie tejto možnosti do legislatívneho rámca pre GMO by malo umožniť efektívne

fungovanie systému udeľovania povolení pre GMO. Podľa platnej legislatívy sa najprv dnes vydaným odporúčaním o usmerneniach pre tvorbu vnútroštátnych opatrení v oblasti koexistencie nahradí predchádzajúce odporúčanie z roku 2003.

V predchádzajúcom odporúčaní sa vytvorilo priame prepojenie medzi zavedením opatrení na koexistenciu a dodržaním hranice 0,9 % na označovanie geneticky modifikovaných potravín, krmiva alebo výrobkov určených na priame spracovanie. Členské štáty dostali odporúčanie obmedziť opatrenia na koexistenciu (napr. vzdialenosti polí s geneticky modifikovanými plodinami od polí bez geneticky modifikovaných plodín) tak, aby boli v súlade s limitom 0,9 % pre prítomnosť GMO v iných plodinách.

Skúsenosti získané za posledné roky ukazujú, že potenciálna strata príjmov pre pestovateľov geneticky neupravovaných plodín, ako sú pestovatelia ekologických a niekedy konvenčných plodín, nie je obmedzená prekročením limitu na označovanie. V istých prípadoch môže prítomnosť GMO v určitých potravinárskych výrobkoch uškodiť subjektom, ktorí by ich chceli predávať ako výrobky, ktoré neobsahujú GMO.

Nezáväzná usmernenia uvedené v novom odporúčaní o koexistencii lepšie zohľadňujú možnosť, ktorú majú členské štáty na základe platných právnych predpisov (článok 26a smernice 2001/18/ES), a to prijímať opatrenia na zabránenie nechcenej prítomnosti GMO v konvenčných a ekologických plodinách. Existuje aj možnosť opatreniami obmedziť obsah GMO v konvenčných potravinách a plodinách na úrovne, ktoré sú nižšie ako limit 0,9 % na povinné označovanie. V tomto odporúčaní sa takisto uvádza, že členské štáty môžu zriadiť zóny bez GMO, pričom sa členským štátom poskytuje lepšie usmernenie pri tvorbe postupu v oblasti koexistencie. Európsky úrad pre koexistenciu bude ďalej spolupracovať s členskými štátmi pri príprave najlepších postupov v oblasti koexistencie ako aj technických usmernení týkajúcich sa týchto otázok.

Právna istota do budúcnosti

Cieľom **návrhu revízie smernice 2001/18/ES** je zaručiť členským štátom právnu istotu pri ich rozhodovaní o pestovaní GMO na inom základe ako na základe vedeckého posudzovania rizík pre zdravie a životné prostredie. Na tieto účely Komisia navrhuje **doplniť nový článok (článok 26b)**, ktorý by sa vzťahoval na všetky GMO, ktoré získajú povolenie na pestovanie v EÚ, a to buď na základe smernice 2001/18/ES alebo nariadenia (ES) č. 1829/2003. Členské štáty budú môcť obmedziť alebo zakázať pestovanie GMO na celom svojom území alebo jeho časti bez nutnosti použiť ochrannú doložku. Ich rozhodnutia nebude musieť schvaľovať Komisia, ale členské štáty budú musieť informovať ostatné členské štáty a Komisiu mesiac pred prijatím svojich opatrení. Členské štáty budú musieť takisto dodržiavať všeobecné zásady ustanovené v zmluvách ako aj princípy jednotného trhu a rešpektovať medzinárodné záväzky EÚ.

Zároveň sa zachová a ďalej bude skvalitňovať systém udeľovania povolení EÚ založený na vedeckom posúdení rizík pre zdravie a životné prostredie, čím sa zabezpečí ochrana spotrebiteľov a fungovanie vnútorného trhu s geneticky modifikovanými aj geneticky nemodifikovanými semenami, potravinami a plodinami.

Tento legislatívny návrh bude prijatý v rámci spolurozhodovacieho postupu v Európskom parlamente a Rade.

Viac informácií je k dispozícii na týchto miestach:

[MEMO/10/325](#)

http://ec.europa.eu/food/food/biotechnology/index_en.htm